TERMİNOLOJİK ÇATIŞMALAR VE ZENGEZUR KORİDORU

Selenay Erva YALÇIN

Analist

Azerbaycan ile Ermenistan arasında imzalanması beklenen barış antlaşması için önemli bir adım 8 Ağustosta Washingtonda atılmıştı. Taraflar arasında paraflanan mutabakat antlaşması, sürecin başından itibaren öne çıkan sorunların büyük oranda çözüme kavuşturulduğu bir belge niteliğindedir.[1] Bu belge ile üstünde mutabakat sağlanan bir konu Nahçıvan ve Azerbaycan arasında direkt ulaşım sağlayacak koridordur. Antlaşmaya göre koridor açılacak ve tarafsız bir özel ABD şirketinin denetimine bırakılacaktır. Mutabakat metninin paraflanmasına müteakip koridorun işlerliği için çalışmalara başlanmıştır.

Koridorun işlerliğini sağlamak için taraflar ve güzergâhta yer alan ülkeler büyük yatırımlar yapmaya başlamıştır. 4-5 yıl içerisinde tamamen kullanıma açılacağı öngörülen koridorun Türkiye ayağı için Kars-Iğdır-Aralık-Dilucu demir yolu hattının inşa çalışmaları başlamıştır.[2] ABD şirketinin denetimine bırakılacak kısım için Amerika Kalkınma Finans Kurulu Başkanı Kenneth Angell, Amerikalı şirketlerin koridor projesine yatırım yapmak için oldukça hevesli olduklarını duyurmuştur.[3] Projenin bölge için bir kazan-kazan durumu oluşturması planlanmaktadır. Gerçekten de; geçiş ücretleri, ticaret serbestisi, başka koridorlar ile bağlantının kolaylaşması, aynı zamanda Orta Asyanın da kapasite ve zenginlikleriyle bölgenin ticaret çemberine dâhil olması gibi salt ekonomik sebepler dışında komşuluk ilişkilerinin gelişmesi ve bölge ülkelerinin toplumsal olarak da kaynaşabilmesi gibi diplomatik çıktıları da olan koridor, yalnızca varlığı değil olumlu etkileri hususunda da mutabakata konu olmuştur.

Bölge için faydası su götürmez olan koridor hakkında terminolojik tartışmalar gündemi meşgul etmektedir. ABD arabuluculuğuna kadar adı Zengezur Koridoru olan proje, şirketlerin devreye girmesi ve isim konusunda yarattığı birtakım duyarlılıklar nedeniyle Trump Barış ve Refah Yolu (TRIPP) olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Azerbaycanlı yetkililerin projeden bahsederken Zengezur terimini kullanması Ermenistanlı yetkililerin tepkisine konu olmaktadır. Öyle ki, Azerbaycanlı yetkililerin Zengezur Koridorundan bahseden açıklamaları özellikle Başbakan Paşinyan ve Dışişleri Bakanı Mirzoyan tarafından esas göz ardı edilerek yalnızca terminoloji bağlamında değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Projenin dâhil olan bütün taraflara sağlayacağı fayda bir kenara bırakılarak yalnızca terminolojiye dayalı bir tartışma yürütülmesi dikkat çekicidir.

Taraf ülkelerin büyük yatırımlar yapmaya başladığı ve teknik, diplomatik, ekonomik çalışmalarına devam ettiği koridor, adı her ne olursa olsun bölge ülkeleri için oldukça önemli ve gereklidir. Azerbaycanın projeden bahsederken Zengezur Koridoru terimini kullanması, bu kullanım süregeldiği için, şaşırtıcı ya da yeni değildir. Bu sebeple söz konusu terimin devamlı olarak tartışma konusu yapılması için makul bir sebep de görünmemektedir. Bununla birlikte, barış yolunda emin adımlarla ilerlediği düşünülen taraflar bakımından bu gibi usuli meselelerin çatışmaya sebep olmaması gerekmektedir.

Azerbaycan-Ermenistan barış süreci boyunca Ermenistan yetkililerinin birbiri ile çelişen ve zaman zaman çok da barış yanlısı görünmeyen açıklama ve fiillerine rastlamak mümkün olmuştur. Daha önce tarafımızca defaatle ifade edildiği gibi, devletler arası barış antlaşmaları karşılıklı güvenin tesisine dayanır. Ermenistanın da bu güvenin tesis edilmesinde sorumluluğu bulunmaktadır. Günümüzde gelinen noktada projenin adı ile ilgili Ermenistan tarafından sert açıklamalar yapılması, sebebi anlaşılamayan bir ısrar ile kazan-kazan durumunun özünden uzaklaşılmasına sebep olmaktadır.

Sonuç olarak Nahçıvan ile Azerbaycanı birbirine bağlayacak olan koridor için yüklü miktarlarda yatırımların ve karşılıklı antlaşmaların yapıldığı bu süreçte terminolojik tartışmaların yeri yoktur. Hâlihazırda politik ve askeri geçmişten ötürü toplumlar arası bağlantıların tesisinin taraflar açısından zorlayıcı olacağı bilinirken ve devletler tarihleri boyunca ilk defa uzlaşmaya bu kadar yakınlaşmışken yeni tartışma konuları yaratılmamalıdır. Projenin esasına yönelik yatırım ve çalışmaların başlamış olması arzulanan sonuca ulaşılacağının işareti sayılmaktadır.

**Görsel: Anadolu Ajansı*

[1] Haklı talepler hususunda bkz.: https://avim.org.tr/tr/Yorum/WASHINGTON-GORUSMELERI-VE-BARIS-ANTLASMASININ-ONUNDE-KALAN-TEK-ENGEL-ANAYASA-DEGISIKLIGI

[2] Yunus Hocaoğlu, Abdullah Söylemez, Türkiye Begins Laying Groundwork for Zangezur Corridor, *Anadolu Agency*, 22 Ağustos 2025, https://www.aa.com.tr/en/turkiye/turkiye-begins-laying-groundwork-for-zangezur-corridor/3666546.

[3] Kenneth Angell: US Companies Will Welcome the Chance to Participate in Zangezur Corridor Projects, *News.am*, 9 Eylül 2025, https://news.am/eng/news/903515.html.

Yazar Hakkında :

Selenay Erva YALÇIN, 2020 yılında başladığı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk

Fakültesinden 2024 yılında mezun oldu. 2023 yılının Aralık ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) uygulamalı eğitim programını tamamladı. Ocak 2024 □□□ AVİM □□□ misafir araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Yalçın, Mart 2025 itibariyle analist olarak görevine devam etmektedir. Halihazırda Hacettepe Üniversitesi Kamu Hukukunda yüksek lisansına devam eden Yalçın, AVİM □□□ soykırım hukuku ve Türk-Ermeni ilişkileri alanında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Selenay Erva. 2026. "TERMİNOLOJİK ÇATIŞMALAR VE ZENGEZUR KORİDORU." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 105. Aralık 08. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/TERMINOLOJIK-CATISMALAR-VE-ZENGEZUR-KORIDORU

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır